

Peruspalvelujen valtionosuudet 2024

Kunnanhallitus 18.03.2024 § 61

645/02.05.01.00.00/2023

Valtiovarainministeriö on tehnyt 21.12.2023 valtionosuuspäätökset vuodelle 2024. Liitteenä olevan päätöksen mukaan Liperin kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 7 942 055 euroa, mistä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on 5 975 700 euroa. Lisäksi Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus on 2 072 704 euroa. Valtiovarainministeriön päätöksen mukaiset valtionosuudet ovat yhteensä noin 10 miljoonaa euroa. Vertailun vuoksi vuonna 2023 vastaavat valtionosuudet olivat 13,4 M€, eli valtionosuuksien määrä pienentyy merkittävästi.

Kotikuntakorvaukset kirjataan hyvinvointipalveluihin muun perusopetuksen ja esiopetuksen kustannuspaikoille. Vuonna 2024 Liperin kunnan kotikuntakorvausmenot ovat 755 157 euroa suuremmat kuin kotikuntakorvaustulot.

Liperin kunnan vuoden 2024 valtionosuutta lisäävät

- Verotuloihin perustuva tasaus 6,0 M€
- Valtionosuus laskennallisista kustannuksista (kunnan nykyiset tehtävät) noin 5,9 M€
- Verokompensaatiot 2,1 M€
- Valtionosuuksien lisäosat (hyte-kerroin ja työpaikkaomavaraisuus) 0,3 M€

Liperin kunnan vuoden 2024 valtionosuutta vähentävät

- Sote-uudistuksen tasuserät 3,5 M€
- Valtionosuuksien lisäykset ja vähennykset (mm. 50 % perustoimeentulotuesta) 0,8 M€

Liperin kunnan vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät niin sanotut sote-erät yhteensä 3,5 M€. Valtionosuudet eivät perustu uuden kunnan tehtäviin, vaan merkittävin niihin vaikuttava erä on kunnan sotehistoria. Pohjois-Karjalassa myös palkkaharmonisaatiokustannus tulee valtionosuuksien sote-erien kautta toiseen kertaan maksettavaksi. Tämä on suurin valtionosuuspäätöksiin liittyvä epäoikeudenmukaisuus ja asettaa kunnat pysyvästi hyvin eriarvoiseen asemaan.

Jos kunta on tyytymätön valtionosuuspäätöksiin, sillä on oikeus tehdä kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan kirjallinen oikaisuvaatimus.

Liperin kunta hakee vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuuteen oikaisua seuraavilla perusteilla:

1. Valtionosuuksien perustuminen kuntakohtaisiin toteutuneisiin kustannuksiin poikkeaa valtionosuuksien peruseriaatteista, jonka mukaan valtionosuuksien suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta on palvelutoimintansa järjestänyt tai miten paljon niiden järjestäminen kunnalle maksaa.
2. Peruspalvelujen valtionosuuksien määräytymisperusteet asettavat kunnat eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden. Tämä korostuu erityisesti ns. edelläkävijämaakuntien osalta, jotka valtion kannustamina muodostivat vapaaehtoisesti laajempia koko maakunnan tai lähes koko maakunnan kattavia sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymiä. Tällaisissa kuntayhtymissä jouduttiin tekemään palkkaharmonisointia jo ennen hyvinvointialueiden käynnistämistä.
3. Valtionosuuksin perustuminen arvioperusteiseen pakollisen varauksen erään on lainsäädännön näkökulmasta ristiriitainen. Voimaantulolain 20 §:n § 1 momentissa säädetään, että erikoissairaanhoidon lain 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023.
4. Kuntien eriarvoinen kohtelu on ristiriidassa yhdenvertaisuuseriaatteen ja vakiintuneeseen tulkintakäytäntöön perustuvan kuntien rahoituseriaatteen kanssa.
5. Valtionosuuspäätös ei Liperin kunnan osalta perustu vuoden 2022 hyväksytyihin ja lopullisiin tilinpäätöstietoihin. VM:n tekemällä oikaisulla on vuosittainen ja pysyvä merkittävä vaikutus valtionosuuden vähentymiseen.

Tarkemmat perusteet on kirjattu varsinaiseen oikaisuvaatimukseen. Oikaisuvaatimus esitellään kokouksessa.

Valmistelija

Talousjohtaja

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää tehdä liitteen mukaisen oikaisuvaatimuksen Valtionvarainministeriön päätökseen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetyksen korvauksesta vuonna 2024 (VN735660/2023).

Talousjohtaja oikeutetaan täydentämään oikaisuvaatimusta.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Ote

Valtiovarainministeriö

Lisätietoja

talusjohtaja, p. 050 464 6663